

Довідка

про наукову та науково-дослідну роботу Інституту у 2016 році й основні напрями наукових досліджень у 2017 році

Реформування освіти передбачає розвиток інноваційних перетворень у різних сферах життєдіяльності людини, набуття компетентностей особистістю задля підвищення конкурентноздатності, інтеграції у світовий освітній простір. Усе це актуалізує пошук ефективних шляхів професійного розвитку педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної педагогічної освіти.

Серед глобальних проблем розвитку нашої держави чільне місце займає освіта. Але зміни в освітньому середовищі в першу чергу залежать від підготовки спеціалістів, які могли б впроваджувати в практичну діяльність сучасні освітні технології, найкращі результати педагогічних досліджень. Навчання педагогічних працівників потребує пошуку механізмів реалізації головної мети післядипломної освіти, яку сформульовано як професійний розвиток дорослої професійної особистості.

Підвищення кваліфікації педагогів є цілеспрямованим, спеціально організованим процесом систематичного оновлення професійної компетентності працівників освіти, зумовленого динамікою розвитку суспільства, освіти та потребами, що впливають із особистого досвіду і специфіки діяльності педагога. Система неперервного підвищення кваліфікації педагогів забезпечує постійне збагачення працівників освіти надбаннями культури, науки та інноваційних технологій шляхом колективних та індивідуальних форм оволодіння знаннями, стимулює динаміку їхнього педагогічного мислення.

Наукова робота є важливим напрямом діяльності інституту, адже головною метою діяльності Інституту післядипломної педагогічної освіти є наукове і методичне забезпечення закладів освіти, підвищення кваліфікації керівних кадрів та педагогічних працівників, здійснення на базі загальноосвітніх навчальних закладів теоретичних і прикладних досліджень та їх упровадження в практику освітньої системи.

Відповідно до визначених пріоритетів були виділені й реалізуються основні завдання у сфері наукової діяльності Інституту:

- організація та проведення наукових досліджень, спрямованих на реалізацію пріоритетних напрямів розвитку науки, освіти і технологій у сфері післядипломної педагогічної освіти;
- проведення науково-дослідної і дослідно-експериментальної роботи, спрямованої на інноваційний розвиток регіональної системи освіти;
- проведення наукової експертизи результатів інноваційної діяльності педагогів;

- підготовка наукових праць (монографій, підручників, дисертацій, статей та інших наукових робіт);
- організація та проведення науково-практичних конференцій, семінарів, виставок, форумів тощо;
- співпраця із вищими навчальними закладами, освітніми установами, громадськими організаціями в межах України;
- співпраця з міжнародними фондами, науковими центрами, навчальними закладами, освітніми установами та громадськими організаціями.

Основними напрямками наукових досліджень Волинського ІІПО є питання освіти дорослих, професійного розвитку педагогів, формування інноваційного освітнього середовища, впровадження інноваційних технологій тощо. Тематика наукових досліджень Волинського ІІПО розроблена на основі вивчення запитів і потреб педагогічних кадрів регіону, з урахуванням основних напрямів розвитку освіти для забезпечення науково-методичного супроводу функціонування регіональної освітньої системи, створення умов для професійного розвитку й самореалізації педагогів, впровадження в практику навчальних закладів області нових освітніх технологій, забезпечення рівного доступу до якісної освіти.

У 2016 році працівниками інституту продовжено роботу над науковою темою «Професійний розвиток педагогів в умовах освітнього середовища післядипломної освіти». Проект передбачає формування основних засад інноваційного розвитку регіональної системи післядипломної педагогічної освіти; побудову моделі професійного розвитку підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах курсової підготовки та в міжтестатійний період.

Протягом року: впроваджено інноваційні технології навчання дорослих; розроблено модель професійного розвитку педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти регіону; оновлено інформаційну платформу наукової та дослідно-експериментальної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів; опубліковано матеріали у періодичних виданнях; підготовлено монографії; проведено всеукраїнську науково-практичну конференцію, обласні, районні (міські) науково-практичні конференції, постійно діючі семінари, проблемні семінари, семінари-тренінги, круглі столи; вивчалася громадська думка – слухачів курсів підвищення кваліфікації – щодо рівня задоволеності курсами у Волинському ІІПО.

Протягом року проведено:

- Форум «Співпраця українських та польських загальноосвітніх навчальних закладів у рамках проектів, дофінансованих з програми Erasmus+», (лютий).

- Виїзне засідання науково-методичної ради ДВНЗ УМО НАПН України «Науково-методичний супровід інноваційної діяльності в освітньому просторі сучасного навчального закладу», (травень).

- IX Міжнародну науково-практичну конференцію та XXIII Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: Щоб у серці жила Батьківщина» (вересень).

Працівники Інституту брали участь у науково-практичних конференціях, інтернет-конференціях, вебінарах, педагогічних читаннях, роботі круглих столів тощо.

Протягом року, ми взяли участь у 33 міжнародних, 32 всеукраїнських науково-практичних конференціях; провели і взяли участь у 8 педагогічних читаннях; 46 наукових семінарах, форумах, вебінарах саме міжнародного та всеукраїнського рівня.

У контексті загальноінститутської наукової проблеми організовано роботу над реалізацією наукових тем кафедр, лабораторій, відділів, а науково-педагогічні та педагогічні працівники Інституту протягом цього періоду досліджували окремі науково-методичні проблеми.

На засіданнях вченої ради розглядалися основні питання наукової діяльності Інституту із забезпечення умов, необхідних для організації післядипломної освіти педагогічних працівників, обговорення найважливіших напрямів діяльності, реалізації покладених на нього завдань, а також перспектив розвитку закладу, зокрема: про наукову та науково-дослідну роботу Інституту в конкретному році та основні напрями наукових досліджень у наступному; про реалізацію науково-методичних проблем наукових, науково-педагогічних працівників Інституту; про реалізацію дослідно-експериментальної роботи в навчальних закладах області; про результати проведення соціологічних та моніторингових досліджень; про проведення міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, педагогічних читань, інших заходів тощо.

Наукову роботу Інститут реалізує шляхом організації масових, групових та індивідуальних форм роботи з педагогами: науково-практичних конференцій, педагогічних читань, круглих столів, вебінарів, скайп-конференцій, індивідуальних та групових консультацій тощо.

Результати роботи: створено інформаційну платформу наукової та дослідно-експериментальної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів; розроблено та обґрунтовано модель професійного розвитку педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти регіону.

У рамках реалізації завдань II етапу науково-дослідного проекту «Професійний розвиток педагогів в умовах освітнього середовища післядипломної освіти» працівниками

науково-дослідної лабораторії освітніх інновацій та координації діяльності РМК (ММК) враховано попередні результати досліджень теоретичних та технологічних засад інноваційних підходів підвищення кваліфікації педагогів.

Позитивні результати апробації інноваційних моделей підвищення кваліфікації в Інституті (очно-дистанційна форма, інтегративні курси в межах очної форми тощо) використано при обґрунтуванні доцільності впровадження інноваційних моделей підвищення кваліфікації педагогів у міжкурсовий період та оновленні змістових модулів освітньо-професійних програм. Зокрема, укладено проект програми пролонгованих курсів підвищення кваліфікації керівників ЗНЗ та резерву «Реалізація інноваційних проектів та ініціатив у навчальному закладі» з передбаченою керованою самостійною роботою із використанням технологій дистанційного навчання; розроблено освітній проект «Лідер освітніх інновацій», який враховує оновлені функції керівників навчальних закладів, сприяє формуванню навиків використання ІТ.

Дослідження інноваційних технологій професійного розвитку педагогів використовуються у процесі підготовки педагогічних колективів до проведення дослідно-експериментальної роботи в навчальних закладах області, розробці нових лекцій тощо.

Подальше вдосконалення наукової роботи передбачає знаходження найбільш ефективних засобів і шляхів розвитку фахової компетентності педагогів; підвищення якості навчання педагогів на засадах інтеграції та сучасної науки; створення інформаційних та дидактичних матеріалів на електронних носіях для забезпечення курсової, міжкурсової та дистанційної освіти.

Наукова діяльність структурних підрозділів інституту полягає у науковому керівництві та науковому консультуванні дослідно-експериментальної роботи та реалізації інноваційних проектів і програм.

Зміст дослідно-експериментальної роботи включає інноваційну діяльність, сутність якої полягає в оновленні навчально-виховного процесу, внесенні нових розробок у традиційну систему. При цьому важливо, що суб'єктом, носієм інноваційного процесу виступають учителі, учні, батьки.

Результатами дослідно-експериментальної роботи є: створення інноваційного освітнього середовища; розробка інноваційних освітніх моделей; розробка авторських програм, методичних посібників; створення сприятливого психологічного клімату в педагогічних колективах; орієнтація навчання на результат і набуття учнями ключових життєвих компетентностей.

Важливою для нас сьогодні є **інноваційна та дослідно-експериментальна діяльність**. Так, в області більше десяти навчальних закладів мають статус

всеукраїнських експериментальних навчальних закладів, до роботи яких ми долучені опосередковано, проте звітуємо про їх кількість і роботу постійно. Протягом року ми здійснювали наукове керівництво та наукове консультування дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня у 26 навчальних закладах області. Цей напрям нашої діяльності є досить ефективним і результативним, ми маємо гарні відгуки про цю роботу на всеукраїнському рівні, нас ставлять у приклад, пропонують провести відповідні міжнародні і всеукраїнські заходи з цієї тематики і в наступному році.

Необхідною і важливою для нас є *проектна діяльність*. Протягом року ми брали участь у 5 міжнародних і 9 всеукраїнських проектах. Активними тут були працівники кафедри педагогіки та психології, центру практичної психології та соціальної педагогіки, відділу гуманітарних дисциплін. Але у нас лише три проекти обласного рівня, які розробила і реалізує лабораторія освітніх інновацій. Щодо грантових проектів, то для нас це надзвичайно важлива і необхідна діяльність, на яку я, особливо, звертаю вашу увагу. Наразі, у 2016 році, тільки працівники лабораторії інновацій попрацювали у цьому напрямі. Дякую їм за це. Маю сподівання, що ця робота активізується, пропоную, орієнтовно, в березні на засідання вченої ради заслухати завідувачів кафедр, лабораторій, відділів про виконання цього напрямку роботи.

Результатом впровадження освітніх інновацій є: оновлення змісту освіти; докорінне переосмислення технологій навчання і виховання; створення умов для реалізації особистості; оновлення складових педагогічного процесу: мети, змісту, методів і засобів діяльності; вміння вибудовувати концептуальні засади педагогічних нововведень, які включають діагностику, прогнозування, корекцію і рефлексію інноваційних дій; створення нової системи управління навчальним закладом; зміна організаційної структури навчального закладу (реорганізація системи методичної роботи); підвищення рівня кваліфікації педагогів; створення атмосфери творчості та емоційного комфорту.

Ще одним напрямом наукової роботи Волинського ІІПО є прикладні соціологічні дослідження, що проводяться лабораторією соціологічних досліджень та розвитку освіти, спрямовані на вивчення потреб, запитів, інтересів і настроїв різних груп педагогів, учнів та їх батьків. Щорічно проводиться соціологічний моніторинг «Випускник», вивчаються різноманітні аспекти функціонування регіональної системи післядипломної педагогічної освіти, громадська думка педагогів щодо актуальних проблем розвитку освіти, якості надання освітніх послуг у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів у містах та районах області тощо.

Науково-видавнича діяльність інституту спрямована на систематизацію наукових досліджень через публікації монографій, статей у фахових виданнях; збірниках науково-

практичних конференцій тощо. Результатами досліджень працівники інституту оприлюднюють у наукових та науково-методичних публікаціях. У планах інституту – посилення власного наукового потенціалу інституту шляхом підготовки науковців з числа науково-педагогічних і педагогічних працівників. Наукова діяльність має широкий діапазон. Це не тільки одержання знання, але і використання, застосування, передача знань, тобто до наукової діяльності відноситься фундаментальне і прикладне дослідження, проектування, експериментування, технологія і т. д. Оскільки наукова діяльність спрямована на пошуки нового, найважливішим внутрішнім фактором її розвитку є конкурентоспроможність, а зовнішнім вираженням змагальності виступає прагнення до визнання. Разом з тим, для наукової діяльності характерний і внутрішній опір інноваціям. Наукова та науково-дослідна діяльність є невід’ємною складовою діяльності Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти. Адже здійснення фундаментальних і прикладних досліджень з пріоритетних напрямів сучасної науки у тісному зв’язку з професійною підготовкою висококваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів; удосконалення системи навчання дорослої людини; широке використання інтелектуального потенціалу інституту, підвищення творчого потенціалу педагогів області забезпечує розвиток післядипломної педагогічної освіти регіону. Попри те, що післядипломна педагогічна освіта працює над удосконаленням форм підвищення кваліфікації педагогів зокрема, і модернізацією змісту своєї діяльності загалом, сьогодення вимагає, щоб ця діяльність будувалась на принципах науковості, інноваційності, неперервності та гнучкості, спонукала кожного педагога до самовдосконалення та саморозвитку.

Перспективи наукової та науково-дослідної роботи в 2017 році:

1. Планувати наукові дослідження і розробку здійснювати відповідно до основних наукових напрямів діяльності Інституту.
2. Забезпечити реалізацію загальноінститутського наукового проекту «Професійний розвиток педагогів в умовах освітнього середовища післядипломної освіти».
3. Сприяти розвитку наукового співробітництва із закордонними і вітчизняними осередками академічної та галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших завдань модернізації освітньої галузі на регіональному рівні.
4. Планування науково-дослідної діяльності відобразити в тематичних планах науково-дослідної роботи структурних підрозділів.
5. Результати наукових досліджень використовувати під час навчального процесу курсів підвищення кваліфікації.

6. За підсумками виконаних наукових досліджень підготувати відповідні звіти, збірки наукових праць, доповідей і тез доповідей на науково-практичних конференціях; результати досліджень публікувати у науково-методичному віснику «Педагогічний пошук».

7. Організувати та провести науково-практичні конференції, семінари і т. ін., на яких будуть демонструватися результати наукових розробок.

8. Оприлюднення результатів наукових досліджень шляхом їх публікації у наукових виданнях, висвітлення на сайті інституту і в засобах масової інформації та участі у виставках різного рівня.

9. Активізувати роботу працівників інституту над дисертаційними дослідженнями.

10. Науковим керівникам та науковим консультантам дослідно- експериментальної роботи в експериментальних навчальних закладах регіонального рівня забезпечити консультування та координацію дослідно- експериментальної роботи в експериментальних навчальних закладах відповідно до поточного етапу Програми та плану її реалізації на 2017 р.

11. Удосконалювати інформаційну базу наукової і науково-методичної діяльності, впроваджувати нові інформаційні технології в наукові дослідження.

Сьогодні національна система освіти зазнає значних змін, що пов'язані із внесенням коректив у цілі, завдання та зміст освітнього процесу. Але зміни у навчальних закладах в першу чергу залежать від розвитку спеціалістів, які б могли втілювати в практичну діяльність сучасні освітні технології, найкращі результати педагогічних досліджень. В цих умовах національна система освіти стала перед необхідністю значного підвищення професійної компетентності вчителів та професійного розвитку і саморозвитку сучасного педагога. Саме тому післядипломна педагогічна освіта за певних науково обґрунтованих умов може бути важливим чинником професійного розвитку педагогів.

Проректор з наукової роботи

В. В. Вітюк